



**Babil Research**  
Strategic Advisory & Analysis

# **TÜRK DIŞ POLİTİKASI VE ORTADOĞU: PARÇALI, İHTİYATLI VE ÇOK YÖNLÜ İŞ BİRLİKLERİ**

**BETÜL DOĞAN AKKAŞ**



Babil Research

Babil Research, Türkiye'nin Ortadoğu politikası, Irak, Kürt jeopolitiği, bölgesel savunma ve güvenlik dinamiklerine odaklanan bağımsız bir araştırma ve danışmanlık girişimidir.

Çalışmalarımız, saha temelli araştırmalar, sosyo-ekonomik veri setleri ve bölgesel uzmanlık üzerine inşa edilmektedir. Bu yaklaşım, güvenilir ve kanıta dayalı analizlere ihtiyaç duyan politika yapıcılar, medya mensupları, araştırmacılar ve kurumlara katkı sunmayı hedeflemektedir.

**COPYRIGHT © 2026**

Bu yayının tüm hakları Babil Research'e aittir. İzin alınmaksızın yayının tümünün veya bir kısmının elektronik veya mekanik (fotokopi, kayıt ve bilgi depolama vd.) yollarla basımı, yayımı, çoğaltılması veya dağıtımı yapılamaz. Kaynak göstermek suretiyle alıntı yapılabilir.

Bu yayındaki fikirler tamamen yazarına aittir ve Babil Research'ün yayın politikasını yansıtmayabilir.

[www.babilresearch.com](http://www.babilresearch.com) | [info@babilresearch.com](mailto:info@babilresearch.com) | X @babilresearch

## Giriş

Türkiye'nin Ortadoğu siyasetine etkisi ve dahili son yıllarda adım adım artmış ve bölgeye yönelik oyun kurucu ve yapıcı politikalar öne çıkmaya başlamıştır. Türk dış politikasının Ortadoğu perspektifi hem ülkenin iç politikasının dinamiklerine hem de Batı'yla ve küresel siyasetle olan ilişkisine dair ipuçları vermektedir. Ankara'nın Ortadoğu'da pasif diplomatik muhatap olduğu yıllar Soğuk Savaş'ın bitmesi, Kuveyt'in Saddam Hüseyin tarafından işgal edilmesi ve Turgut Özal'ın siyasi hedeflerinin bölgeyi de içine alan bir projeksiyona sahip olması gibi küresel, bölgesel ve yerel dinamiklerin ortak etkisiyle geride kalmıştır. Bu nedenle, Türkiye'nin bölgeye yönelik dış politikasını inceleyen üç boyutlu bir analiz gerekmektedir. İlk analiz aşaması, iç politikada devam eden gündemler ile söz konusu yıllarda ülkeyi yöneten siyasi tercihlerin etkisi altında şekillenen ve Ankara'nın Ortadoğu'ya yönelik siyasi aklının bölgeye yansımaları ele alan yerel politikadır. İkinci analiz aşaması, Türkiye'nin Ortadoğu'daki gelişmelere, bölgesel iş birlikleri ve diplomatik gerilimler üzerinden şekillenen tepkisel ya da öngörülü bir aktör olarak verdiği tepkilerin analiz edildiği boyuttur. Bu aşamada, Türkiye'nin bölgede oluşan tansiyonları ve yakınlaşmaları ne ölçüde doğru okuyabildiği ile farklı çıkar gruplarıyla müzakere edebilme kapasitesi dönemsel olarak değişiklik göstermiştir. Bu süreç ise büyük ölçüde dönemin liderlerinin

stratejik tercihleri tarafından şekillendirilmiştir. Son analiz boyutu ise, Türkiye'nin iç politikasından ve bölgesel angajmanından bağımsız olarak ya da ondan etkilenerek evrilen küresel hacimdeki eğilimlerdir. Temelde, sistemsel belirsizlikler ya da küresel istikrar süreçleri olarak iki farklı uçta ele alınabilecek bu analiz boyutu, küresel aktörlerle ekonomik, siyasi ve askeri iş birlikleri olan bir orta güç olarak, Ankara'nın bölgesel okumasında etkili olmuştur.

Bu üç analiz dinamiğini de içine alacak şekilde, Türkiye'nin 2010 sonunda başlayan Arap isyanlarından bu yana dönüşen, çoklu bölgesel hegemonya içinde ihtiyatlı ve parçalı ittifaklar halinde ilerleyen bir Ortadoğu politikası uyguladığı söylenebilir. Geçtiğimiz 20 yılda evrilen bu politikayı anlamak için etki eden bölgesel ve küresel dinamikleri tanımlamak gerekir.

***Türk dış politikasının Ortadoğu perspektifi hem ülkenin iç politikasının dinamiklerine hem de Batı'yla ve küresel siyasetle olan ilişkisine dair ipuçları vermektedir.***



## Çok yönlü ve parçalı diplomatik profil

Türkiye, Batılı ülkeler ve kurumlarla kurduğu iş birliklerini ve genel olarak ikili ilişkilerini, Ortadoğu'da birer destekleyici unsur olarak kullanmaktadır. Genişleyen ve güçlenen askeri stratejileri ve savunma sanayi, Ortadoğu ülkeleriyle kurduğu askeri iş birlikleri, ticari anlaşmalar ve Libya, Suriye gibi aktif çatışma alanlarındaki müdahaleleri Türkiye'nin NATO nezdinden önemli bir partner olmasından bağımsız bir süreç değildir. Benzer şekilde Avrupa Birliği uyum sürecinde güçlenen bürokratik devlet işleyişi ve Batı'ya uyumlanan ama bölgesel olarak Ortadoğu'ya da angaje olan çok yönlü politikası, bölgedeki reform süreçlerinde bir örnek olarak betimlenmesine neden olmuştur. Özellikle ABD ile ilişkisi, belli başkanlar döneminde farklı formlarda Ortadoğu'ya yansısı da genel tutum, Washington'ın Ankara'yı bölgede kritik bir aktör olarak gördüğü yönündedir. Özellikle Donald Trump'ın ikinci başkanlık döneminde -Filistin işgalini dışarıda bırakarak- Ankara ile yakaladığı uyum, Türkiye'nin Suriye'de ve Suudi Arabistan ile genel bölgesel politikalarda elini güçlendiren bir unsur olmuştur. Şunu özellikle vurgulamak gerekir ki, Ankara'nın Batı ve Doğu arasındaki bu rolü, iletken bir köprü mekanizması değil, oyun kurucu ve aracı bir formdadır.

Bu dinamiğe paralel olarak, özellikle bölgede yaşanan paradigma değişimleriyle oluşan ve Türkiye'nin Ortadoğu'daki pozisyonunu etkileyen bir diğer önemli unsur, Ankara'nın bölgede inisiyatif aldığı ve kurucu olduğu kriz noktalarındaki diplomatik yüzünün, küresel ve Batıya dönük imajını beslemesidir. Bu politika çok yönlü ve ihtiyati ortaklıklar olarak özetlenebilir.

***Türkiye'nin Ortadoğu ile ilişkisinde inşa ettiği bu diplomatik profilin küresel yansımalarının ilk örneği, ABD, Rusya ve Çin arasındaki rekabette taraf tutmadan özgün bir angajman izleme çabasıdır.***

İlk maddenin aksine bu henüz son yıllarda güçlenen bir imaj olmuştur. Bu durumda, bölgedeki ülkelerin de hem siyasi hem askeri iş birliklerinde ABD endeksli politikalarına ek olarak, çeşitlendirmeye gitmeyi tercih etmeleri etkili olmuştur. Örneğin, Suudi Arabistan, İran ile siyasi pazarlık sürecini Çin üzerinden yürütmüş; Ukrayna savaşında Rusya'nın pozisyonuna tamamen karşı çıkmamış ve BRICS'e katılmayı gündemine almıştır. Riyad'ın ABD ile yakın ortaklığına rağmen alternatif diplomatik bloklarla da iş birliği yapması ve benzer durumların Katar, BAE ve Kuveyt gibi diğer bölge ülkelerinde de görülmesi, Türkiye'nin hem Batı imajını taşıyan hem de alternatif bir ortak olarak iki yönlü diplomatik profilini güçlendirmiştir.

Türkiye'nin Ortadoğu ile ilişkisinde inşa ettiği bu diplomatik profilin küresel yansımalarının ilk örneği, ABD, Rusya ve Çin arasındaki rekabette taraf tutmadan özgün bir angajman izleme çabasıdır. Üç küresel aktör arasında ihtiyati, parçalı ve uzun vadeli ittifak denemeleri ekonomik ve siyasi olarak istikrarla ilerlese de S-400 krizi örneğinde olduğu gibi dönem dönem kritik başlıklar yapısal krizlere dönüşebilmektedir. Özellikle Ortadoğu merkezli politikalarda Trump'ın yeni döneminde öne çıkan,

***Türkiye'nin yeni imajı,  
yumuşak gücünün öne  
çıktığı dönemin aksine,  
güvenlik endeksli  
politikalar yürüten, çatışma  
alanlarında oyun kurucu  
olabilen, askeri mühimmat  
ve teknoloji üreten,  
uluslararası çatışmalarda  
arabuluculuk yapabilen  
kısacası çoklu inisiyatifler  
alan bir bölgesel gücü  
imgelemek üzerine  
kuruludur.***

bölgeyi yeni krizlerden korumak ve devam eden çatışmaları devlet dışı aktörlerle değil, resmi liderlerle çözüme politikası etrafında bir uyum yakalanmıştır. Bu sayede, Suriye'de uzun süredir YPG'nin geleceği üzerine devam eden tartışmalar, Washington ve Ankara'nın ortak stratejisi ile çözülmüştür. Benzer bir ihtiyati ittifak politikası ile Ankara, Rusya ve Ukrayna arasındaki savaşta her iki taraf ile diplomatik ilişkilerini sürdürerek müzakerelerin ve tahıl koridoru girişiminin merkezinde yer almıştır. Türkiye'nin çok yönlü diplomatik profilinin özellikle 7 Ekim 2023 sonrası en öne çıkan örneklerinden biri İsrail'in Filistin'deki saldırılarına karşı bölgesel ve küresel aktörler ve uluslararası kurumlar nezdindeki girişimleri -örneğin Gazze Temas Grubundaki aktif rolü- olmuştur. Bu çok yönlü diplomatik profil sayesinde Ankara, İsrail'in Filistin'e karşı savaşı gibi aleni ola-

rak taraf olduğu bir sorunda dahi her iki tarafla da müzakere yapabilmıştır.

## **Stratejik pragmatizm**

Türkiye'nin küresel ve bölgesel çatışma dinamiklerinin sunduğu fırsatlar ve riskler arasında inşa ettiği Ortadoğu politikasının üçüncü dinamiği, Arap İsyanları sonrası Türkiye modeli tartışmaları etrafında şekillenen, reformun öncüsü rolünün daha jeopolitik ve ekonomik kazançlara odaklanan bir stratejik pragmatizme evrilmesidir. Diğer bir deyişle, Adalet ve Kalkınma Partisi'nin (Ak Parti) bölgedeki diğer devletlere sunduğu model artık yalnızca Arap İsyanlarının ilk döneminde olduğu gibi demokratik değerlere sahip ve ekonomik olarak güçlenen bir Ortadoğu toplumu değildir. Türkiye'nin yeni imajı, yumuşak gücünün öne çıktığı dönemin aksine, güvenlik endeksli politikalar yürüten, çatışma alanlarında oyun kurucu olabilen, askeri mühimmat ve teknoloji üreten, uluslararası çatışmalarda arabuluculuk yapabilen kısacası çoklu inisiyatifler alan bir bölgesel gücü imgelemek üzerine kuruludur.<sup>2</sup> Bu elbette Türkiye'nin -yumuşak gücünün bütün Arap toplumlarında eş değerde olmadığı gibi- bütün politikalarında ve iş birliklerinde aynı ölçüde başarılı olmamıştır.

Sert güce yönelim ve askerî ile siyasi hamlelerin eş zamanlı yürütüldüğü süreçler, yalnızca Türkiye'nin kapasite ve politika bakımından buna elverişli olduğu dönemlerle sınırlı kalmamıştır. Ankara'nın stratejik pragmatizmine paralel olarak, Türkiye'nin güvenlik diplomasisini ve ulusal çıkarlarını öncelemek zorunda kaldığı bir bölgesel tırmanma süreci de gelişmiştir. Suriye'de iç savaşın uzun yıllar devam etmesi ve DEAŞ, YPG gibi terör gruplarının Türkiye'ye

doğrudan tehdit oluşturmaları; Libya'da Türkiye'nin desteklediği Ulusal Birlik Hükümeti'ne karşı BAE tarafından desteklenen General Halife Hafter'e bağlı güçlerin oluşması ve Katar'daki askeri üsse ek olarak Türk savunma sanayisinin bölgesel angajmanının artması, Türkiye'nin sert gücünün öne çıktığı stratejik pragmatizminin bölgesel motivasyonları olarak sıralanabilir.

Stratejik pragmatizm, Türkiye'nin Ortadoğu ve Müslüman bir demokratik model olmasından daha somut ve pratik anlamda olumlu sonuçları olan dış politika çıktıları üretti. Türkiye, sistemik belirsizliklere ve bölgesel istikrarsızlıklara rağmen, kendi ulusal çıkarları ve bölgedeki iş birliği yaptığı aktörler (örneğin Libya hükümeti ve Katar) için statüko kuruculardan biri oldu. Diğer bir deyişle, örneğin Libya'da hem Ulusal Birlik Hükümetiyle hem Hafter güçleri ile görüşerek, oyun kurucu rolünü öne çıkardı. Suriye cephesinde ise, Beşar Esed rejiminin devrildiği 2024 Aralık devrimi sonrasında geçiş dönemi hükümeti ile yaşanan iş birliklerinden önce de Türkiye, Suriye'de olası bir rejim değişikliği için küresel ve bölgesel olarak ısrarlı ve yapıcı politikalar izledi. Bu minvalde, stratejik pragmatizmi Suriye'nin hem iç politikasından istikrarlı bir sürece evrilmesi hem de Türkiye için bir güvensizlik merkezi olmasının önüne geçilmesi için temel politika idi. Ankara'nın Suriye'deki sürece 2011'den bu yana hâkim olması ve Suriye halkının yanında olurken kendi sınır güvenliğini temin etmesi, yeni liderlik dönemiyle kurduğu yapıcı ilişkinin organik bir temele dayanmasını sağladı. Tam olarak bu diplomatik hakimiyet sayesinde Türkiye, bir yandan Özgür Suriye Ordusu'na destek verirken ve Suriye'nin kuzeyine askeri müdahalede

bulunurken, diğer yandan geçiş dönemi hükümeti lideri Ahmed Şara ile hızlı bir müttefiklik ilişkisi kurdu ve yeni sürece yönelik manevralar geliştirdi. Diğer bir deyişle, Suriye'nin 2011'deki ilk isyanlarından Şara'nın liderliğine giden sürecinde Türkiye'nin çok yönlü çalışan stratejik pragmatizmi, Ankara'yı Şam'ın siyasi projeksiyonunu şekillendiren bölgesel aktörlerden biri haline getirdi.

## Ortadoğu politikasında potansiyel riskler, belirsizlikler ve fırsatlar

Gelinen noktada önümüzdeki yıllarda Türkiye'nin bu dinamiklerin üzerine inşa edeceği Ortadoğu politikasını etkileyecek potansiyel risklerden ve belirsizliklerden ilki, Hamas'ın 7 Ekim 2023'teki Aksa Tufanı Operasyonu ile güncellenen İsrail endeksli bölgesel güvenlik çıkmazıdır. Ankara, tarih boyunca İsrail'i tanıdığı ve ilişki yürüttüğü halde bağımsız Filistin devletini destekleyen bir aktör olmuştur. Ancak Türk dış politikası söz konusu çatışmanın siyasi yükünü diplomatik alanda sindirebilse de aynı zamanda İsrail'in askeri olarak bölgede yıllardır inşa ettiği güvensizlik ile başa çıkmaya çalışmaktadır. Bu güvensizlik hegemonyası, İsrail'in Ankara'nın bölgedeki politikalarına ve iç siyasetine zarar verici bir girişim de doğurabilir; doğrudan Suriye'nin güneyine ek olarak YPG bölgesine de sirayet edecek cephe savaşlarını da tetikleyebilecek kapasiteye sahiptir. Ankara'nın iç politikasında Terörsüz Türkiye sürecini hızlandırma çabası ve Suriye'de Şam ile YPG arasındaki entegrasyon anlaşmasının uygulanmasını desteklemesi, İsrail ile YPG arasındaki Suriye merkezli olası ilişkiden doğacak muhtemel riskleri ortadan kaldırmayı hedefle-



diğini göstermektedir.

Bölgesel olarak ise, İsrail'in, İbrahim Anlaşmalarıyla kurduğu iş birliklerinin de ötesinde Ortadoğu'daki ortaklıklara müdahale çabası ve kriz bölgelerine yönelik ayrılıkçı kararları Türkiye'nin temkinli olmasını gerektiren belirsizlikler doğurabilir. Özellikle İsrail'in Doha'ya yönelik saldırısı, İran'la yaşanan on iki günlük savaş, Gazze'de süren soykırım ve Tel Aviv'in bazı Arap devletleriyle normalleşme adımları atarak bölgede olası Filistin yanlısı yakınlaşmaları bölmeye dönük bir politika izlemesi, İsrail'in Ortadoğu'da inşa ettiği güvensizlik hegemonyasının son iki yılda öne çıkan ve Türkiye'nin güvenlik kaygılarını tetikleyebilecek başlıca örnekleridir.

Bunlara ek olarak, Aralık 2025'in başlarında İsrail basınında Yemen'in güney bölgesinin ayrı bir devlet olarak tanınma ihtimaline yer verildi. Ardından İsrail'in aralık sonunda tartışmalı toprak parçası olan Somaliland'ı bağımsız bir devlet olarak tanıması ve BAE'nin de Somaliland'ı bağımsız bir aktör olarak gören benzer diplomatik söylemlere sahip olması, bölgesel tepkilere neden oldu. İlk olarak Suudi Arabistan'ın, Yemen'in Mukalla şehrinde BAE'ye ait askeri mühimmatları vurması ve ardından BAE destekli Güney Geçiş Konseyi'nin feshedildiğini açıklaması, Yemen üzerinden İsrail'in de parçası olduğu düşünülen bir güvensizlik kanalı yok etme çabası olarak yorumlanabilir. Yemen'deki riskli siyasi atmosfer, coğrafi yakınlığı nedeniyle Türkiye'nin Somali'deki askeri ve siyasi yatırımları için de geçerli bir belirsizlik dalgası doğurabilir.

Türkiye'nin bu yeni bölgesel denklem içinde, Filistin'e destek politikasına devam ederken, İsrail'in güvensizlik hegemonyasına karşı ya-

pısal ve sistemik aktörleri de arkasına alan bir strateji inşa etmesi gerekmektedir. Bu noktada, Türkiye'nin Pakistan ve Suudi Arabistan ortaklığında yürütülen savunma anlaşmasına dahil olmayı değerlendirmesi, bölgesel bir caydırıcılık çabası olarak yorumlanabilir. Farklı bir formda ama Filistin merkezli olarak, Ankara'nın Trump liderliğindeki Barış Kuruluna katılması, bu güvensizlik hegemonyasını kırmak adına muhtemel iş birliklerini değerlendirmeye açık olduğunu göstermektedir.

Türkiye'nin Ortadoğu politikasını etkileyecek potansiyel risklerden ve belirsizliklerden ikincisi, Ankara'nın bölgesel olarak ortaklık kurduğu devletlerin birbiriyle veyah Türkiye ile olan ilişkilerinde çıkar çatışmalarının krizlere dönüşmesidir. Bölgede potansiyel kriz alanlarını aşmak için Ankara'nın parçalı ve ihtiyatlı ittifak politikası üzerine kurulu bir dengeleme politikası gütmesi gerekmektedir.

Bu noktada Türkiye'nin, Suudi Arabistan ve BAE'nin Yemen'deki çıkarları üzerinden resmiyete dökülen Riyad-Abu Dabi geriliminde olduğu gibi krizlerin iki tarafıyla dengeli iş birliğine devam ederken yatıştırıcı bir ortaklık yürütmesi

***Türkiye'nin bu yeni bölgesel denklem içinde, Filistin'e destek politikasına devam ederken, İsrail'in güvensizlik hegemonyasına karşı yapısal ve sistemik aktörleri de arkasına alan bir strateji inşa etmesi gerekmektedir.***

gerekmektedir. Yukarıda bahsedildiği gibi bölgesel gerilimlerin pek çoğunda, Afrika Boynuzundaki gelişmeleri ve yatırımları da içine alan bir İsrail etkeni söz konusudur. Türkiye, 2017’de yaşanan Körfez Krizi sonrasında ortaya çıkan benzer bir diplomatik çıkmazda, alenen Katar’a destek vermesine rağmen, 2022 itibarıyla ekonomi temelli bir normalleşme sürecine yönelerek ve Abu Dabi ve Riyad’la gerilimi düşürme politikası benimsemişti. Benzer şekilde, 2011 sonrasında 2015’teki Rusya müdahalesine kadar geçen dönemde BAE, Suudi Arabistan, Katar ve Türkiye, Suriye’de kısmen ortak bir politika yürüttü. Ankara’nın bu tecrübelerle benzer ama daha parçalı bir şekilde, birincil ve ikincil güvensizlik alanları belirleyerek adım atması gerekebilir. Örneğin, Suriye, Libya, Somali gibi Türkiye’nin birincil askeri, siyasi ve ekonomik yatırımlarının olduğu örneklerde öncelikli riskli bölgeler olarak ihtiyatlı iş birlikleri hedeflenebilir. İkincil önceliklerden biri olarak Yemen, doğrudan bir çıkar çatışması ihtimali bulundurmeyen fakat Ankara’nın Arap monarşileri ile ilişkilerini etkileme potansiyeline sahip bir kriz noktasıdır. Sonuç olarak Türkiye, daha önce de Körfez aktörleri arasında farklı formlarda iş birlikleri geliştirdi. Önümüzdeki yıllarda da benzer bir parçalı ve ihtiyatlı mekik diplomasisi yürüterek, kriz bölgelerindeki dış politika kapasitesini ve gücünü koruyabilir.

Ortadoğu politikasını etkileyecek potansiyel risklerden ve belirsizliklerden üçüncüsü, Suriye, Irak ve Libya’da devlet-dışı aktörlerin devletleşme süreçlerinde veya ülke içi siyasi çıkarları sonucunda Türkiye için bölgesel güvenlik sorunları oluşturma ihtimalidir. Ankara’nın bu potansiyel kırılma noktalarında, henüz devletleşme süreçlerini tamamlayamamış

aktörler karşısında hazırlıklı olması ve özellikle Şara yönetiminin Suriye’de istikrarı devam ettirme çabasında müttefikliğini güçlendirmesi gerekebilir. Suriye’de güneyde Dürziler, batıda (kısmen) Aleviler, kuzey doğuda YPG’nin siyasal arayışı, Türkiye’nin önceliği olan merkezi olarak güçlü ve istikrarlı bir Suriye yönetimine zarar verebilir.

Bu noktada Şara ve Mazlum Abdi arasındaki anlaşma, Türkiye’nin Suriye üzerinden maruz kalabileceği risk ve belirsizlikleri azaltan bir siyasi fırsat olarak karşımıza çıkmaktadır. Ankara’nın bu anlaşmaya giden askeri ve siyasi süreçte uyguladığı Suriye politikasının olumlu etkisi yadsınamayacağı gibi benzer bir stratejik pragmatizmin gözetilmeye devam etmesi gerekmektedir. Abdi’nin -ya da YPG- bu anlaşmaya uymaması veya Suriye’nin diğer iki bölgesindeki gelişmelerin Şara yönetiminin beklentilerinin dışında sonuç üretmesi, Türkiye’nin olası güvenlik sorunlarının üstesinden gelmek için Suriye’de istikrarı önceleyen bölgesel ve küresel aktörlerle iş birliği yapmasını gerekli kılmaktadır. Örneğin, ABD’nin yıllardır YPG üzerinden yürüttüğü Kürt politikasının sona ermek üzere olduğu göz önünde bulundurulduğunda, Trump’la yakalanan uyum devreye sokulabilir; Suudi Arabistan ve Katar gibi bölgesel aktörlerle ortak bir yol haritası çizilebilir veya Suriye’deki taraflar arasında mekik diplomasisi güçlendirilebilir. Libya örneğinde olduğu gibi, çatışmaya dahil olan farklı çıkar grupları ile iletişim kurulması, stratejik bir pragmatizmle hareket edilmesi, süreci Ankara lehine çevirebilir.

Son olarak, Ortadoğu siyasetinin bölünmüş ve siyasi tırmanmalara gebe yapısı, çatışan ittifaklar ve çıkarlar nedeniyle farklı devletlerin



eş zamanlı ve paralel hegemonyalarına zemin hazırlamaktadır. Örneğin, Suudi Arabistan, Yemen’de BAE hegemonyasını elimine etmeye çalışırken, Afrika Boynuzu’nu ve Kuzey Afrika’yı da içine alan geniş bir jeopolitik alanda Abu Dabi’nin ekonomik ve askeri hegemonyası devam etmektedir. Suriye’de Türkiye-Suudi Arabistan-Katar’ın ortak bir hegemonik hakimiyeti söz konusu olsa da Filistin’de soykırımın devam etmesi, bölgesel güçlerin hegemonyasının yetersizliğini göstermektedir. Bu nedenle, Ankara’nın çoklu hegemonyalar içinde jeopolitik çıkarlarını yeniden hesaplaması ve alternatif yapılar inşa etme tecrübesini güçlendirmesi gerekmektedir.

Sonuç olarak, Filistin endeksli bakılmaksızın,

İsrail’in kontrolünde bölge geneline yayılmış güvensizlik ve istikrarsızlıkta, Türkiye için çok yönlü, çoklu hegemonyaları gözetten ve ihtiyatlı ittifaklar kurması gereken bir bölgesel denklem söz konusudur. Batı merkezli düzenin öngörülebilirliğinin zedelendiği bu riskler ve imkanlar dengesinde, bölgesel istikrarın ve ulusal çıkarların gözetilmesinin temel ön şartı, Türkiye’nin oyun kurucu ve yapıcı formda dış politika üretmeye devam edebilmesidir. Bu nedenle, farklı çatışma bölgelerinde çoklu hegemonyaları kabul ederek ve öngörerek parçalı, ihtiyatlı ve çok yönlü iş birlikleri kurması ve bütün bu politikaları stratejik bir pragmatizmle koruma altına alması gerekmektedir.

## Son Not

<sup>1</sup>İhtiyati ittifak kavramı, Doç. Dr. İsmail Akdoğan tarafından uluslararası ilişkilerdeki hedging kavramından Türkçeleştirilmiştir. Bir aktörün çoklu çıkar çatışması içinde ince ve kıvrak manevralar yaparak, tarafların hepsi ile ilişkide kaldığı diplomatik sürece işaret eder.

<sup>2</sup>Bakınız: Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, Türkiye modelini ve Ortadoğu’da yerleşmesini önerdiği derin demokratik değerleri anlatıyor: “Democracy in the Middle East, Pluralism in Europe”, YouTube, 30 Ocak 2004, <https://www.youtube.com/watch?v=qj2lMa6U5qM>

# Betül DOĞAN AKKAŞ

## HAKKINDA

Ankara Üniversitesi Uluslararası İlişkiler Bölümü'nde Dr. Öğretim Üyesi olarak görev alıyor. 2014 yılında Bilkent Üniversitesi Uluslararası ilişkiler Bölümü'nden mezun oldu. 2017 yılında Katar Üniversitesi Körfez Araştırmaları Bölümü'nde Katar dış politikasında güvenlikleştirme üzerine yüksek lisans derecesini aldı. Durham-Katar üniversiteleri Körfez Araştırmaları ortak programında doktora yaptı. İngiliz Uluslararası Çalışmalar Derneği (BİSA) bünyesinde Uluslararası Akdeniz, Ortadoğu ve Asya Çalışmaları grubunun yürütücülüğünü yapmaktadır. Ortadoğu siyaseti, Türkiye'nin Ortadoğu politikası, Körfez ülkelerinin siyasal kültürleri, dış politikaları ve güvenlik stratejileri temel araştırma alanlarıdır.





# Babil Research

Strategic Advisory & Analysis